

FELJEGYZÉS

A NYUGAT-DUNÁNTÚLI TECHNOLÓGIAI RÉGIÓ JÖVŐKÉPE ÉS OPERATÍV PROGRAMJA TUDÁSIPAR – ÁGAZATI WORKSHOP

Időpont: 2004. szeptember 30. 14.00

Helyszín: MTA RKK Nyugat-magyarországi Tudományos Intézet
(9022 Győr, Liszt F. u. 10., Konferenciaterem)

A tudásipar, tudáshasznosítás területén megrendezésre került ágazati workshop célja az volt, hogy egyfelől megismertesse a tudásipar területén tevékenykedőkkel, ahhoz bármilyen szálon kapcsolódókkal, illetve az érdeklődőkkel a Nyugat-dunántúli technológiai régió jövőképe és operatív programja projekt keretében, az egyik vezérágazatként meghatározott tudásipar számára elkészült háttéranyag legfontosabb megállapításait, következtetéseit és ajánlásait. Másfelől lehetőséget teremtett a workshopon résztvevők számára akár a tudásipar háttéranyaggal, az abban megfogalmazottakkal, vagy akár magával a szektorral, annak lehetséges jövőképével kapcsolatban felmerülő vélemények, gondolatok megosztására, és így az előretekintési folyamathoz való hozzájárulásra. A tudásipar háttér tanulmány mindenki számára elérhető és letölthető a TEP honlapján: www.rkk.hu/nyuti/tep.

A workshop napirendje:

1. Prof. Dr. Rechnitzer János, témavezető, intézetigazgató (MTA RKK NYUTI) köszöntötte a résztvevőket, és bevezető előadásában összefoglalta a projekt, valamint a tudásipar ágazati workshop célját, várható eredményeit.

2. Mezei Katalin, tudományos segédmunkatárs (MTA RKK NYUTI) röviden bemutatta a tudásipar háttéranyag legfontosabb elemeit, így a tudás és ismeretközlés hálózatát a Nyugat-dunántúli régióban (középfokú és felsőfokú oktatás, oktatásirányítási rendszer, kutatás-fejlesztés), a tudásipar versenyelemzésének legfontosabb megállapításait, a régióban zajló és várható folyamatokra hatást gyakorló nemzetközi és hazai trendeket. Ez követően a nyugat-dunántúli helyzet bemutatása után röviden szólt SWOT analízis eredményéről, valamint a jövőbeli fejlődés érdekében szükséges lépésekről, beavatkozási pontokról. Mind a háttéranyag, mind annak vezetői összefoglalója megtalálható a projekt honlapján, ezért a bevezető előadást jelen feljegyzés nem tartalmazza.

3. Hozzászólások, a résztvevők által megfogalmazott vélemények, gondolatok.

Dr. Lentner Csaba (Nyugat-magyarországi Egyetem, Közgazdaságtudományi Kar):

Gratulált az elvégzett munkához, mely nagyon impozáns. Nagyon fontos a kutatás-fejlesztési tevékenység javítása. 1996-tól kezdve visszaesett a hazánkba érkező külföldi működőtőke dinamikája (nagyjából véget ért a privatizáció). A háttér tanulmány SWOT analízise a meglévő technológiai szintre vonatkozik. Ugyanakkor a régióknak új típusú tőkevonzásra lenne szüksége. A meglévő, és igen erős autó-összeszerelés helyett, mellett másra, valami komolyabbra lenne szüksége a régióknak. Nem szabad hagyni, hogy a kedvezőtlen iparszerkezet állandósuljon és teljesen bebetonozódjon. Ha jobban végignéznünk nincsen a régióban (de az egész országban sem nagyon) igazi tudástartalommal bíró tőkebefektetés. Fel kellene mérni a régió tőkevonzó képességét.

Dr. Rechnitzer János (MTA RKK NYUTI):

A Nyugat-dunántúli régióban azért tapasztalhatóak már pozitív irányú törekvések, amelyeket az anyag is megpróbál röviden bemutatni (pl. Audi fejlesztési központ, soproni kompetencia központ, győri kompetencia központ, illetve kooperációs kutatóközpont terve).

Visy Erzsébet (VÁTI):

Teljes mértékben egyetért az új típusú működőtőke vonzásának, régióban való letelepítésére vonatkozó gondolatokkal. Ugyanakkor valamivel pozitívabban látja a helyzetet. Kutatásaik ugyanis azt bizonyítják, hogy már megindultak ilyen irányú folyamatok mind az országban, mind a Nyugat-dunántúli régióban, azonban a statisztikák még képtelenek kimutatni ezek hatásait. Véleménye szerint ebben a régióban van az országban a leginkább lehetőség az új típusú tőkebefektetések letelepítésére.

Nagyon fontos a nyelvtudás (angol, német, de ebben a régióban a német különösen). Fontos kérdés az is, hogy hogyan tudjuk értékesíteni a tudást? Tudni kell eladni magát a tudást és az ismeretet is. Ki kellene lépni a külföldi piacra a felsőoktatási intézményeknek speciális idegen nyelvű képzések kialakításával. Akár több felsőoktatási intézmény, modulszerűen közösen is kidolgozhatna ilyen képzéseket. Hiszen a nyugati versenytársak elsősorban a szintetizálásban jobbak nálunk, a speciálisabb szakmai ismeretekben nálunk van az előny.

Az innovációs térnek ki kell nyílnia, és a meglévő szereplőknek – felsőoktatási intézmények, K+F centrumok – nem szabad egymástól elszigetelten működniük. Olyan kis- és középvállalkozásokat kellene támogatni, akik képesek hasznosítani az ilyen együttműködésekől származó eredményeket.

Dr. Rechnitzer János (MTA RKK NYUTI):

Jelenleg Magyarországon rendkívül zűrzavaros az innovációs környezet. Nagyon sok az intézmény, egyik sem képes rendesen működni. Magával az intézményrendszerrel is problémák vannak. Igen sokszor emlegetik ma már hazánkban is a spin-off cégeket. Ha jól megnézzük szinte az egész egyetem egy nagy spi-off-nak tekinthető, hiszen mindenki fusizik, mindenki a saját vállalkozásának a biznisztét viszi az egyetemi infrastruktúra használatával. Rengeteg minden egyetemen a Bt., és Kft. A kutatóintézeti hálózat is felemás. Sok egyetem mögött nincsen kutatóintézeti hálózat, ahol viszont van, ott pedig az a probléma, hogy párhuzamosságok alakulnak ki az MTA kutatóhálózata és az egyetemi kutatóhálózatok között. A felsőoktatási törvény megváltoztatása megint nem foglalkozik a kutatás-fejlesztés és a felsőoktatás viszonyával. Nagyon támogatandó, hogy gyakorlati szakemberek tanítsanak a felsőoktatási intézményekben.

Böszörményi László (Zala Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, PANFA):

A kutatás-fejlesztés akkor eredményes, ha a magas tudástartalom pénzzé tehető, realizálható (akár új termékben, új szolgáltatásban, új módszerben, eljárásban stb.). Azt, ami nem képes hasznosulni, azt nem szabad támogatni (pl. öncélú kutatás-fejlesztési tevékenység, hobbykutatók). Hasonlóan nem támogatandó közösségi forrásból az agyelszívás folyamata. Alapkutatásra szinte teljesen felesleges forrásokat áldozni, hiszen a megvalósításra általában úgyis valamelyik külföldi egyetemen kerül sor. Innovációs brókerekre, szakemberekre lenne leginkább szüksége a régióknak, akik a kutató, kutatás-fejlesztést végző szakemberek és a gyártók között egyfajta közvetítő szerepet lennének képesek betölteni, annak érdekében, hogy a két szféra között megteremtse a kapcsolatot és kommunikációt, és elősegítse, hogy az ötletekből kutatások jöjjenek létre, a kutatások eredményeit pedig fel tudja használni a gazdaság. Az intézményeknek (transzferintézmények, innovációs központok, stb.) elsősorban a finanszírozási problémák mellett, az a legnagyobb gondjuk, hogy hiányzik a humánoldaluk. Az a szakképzett humánerőforrás, aki ezen intézmények működtetését, a speciális szolgáltatásokat nyújtani tudná. Olyan termékekre van szükség, amelyek magas profittal bírnak.

Dr. Rechnitzer János (MTA RKK NYUTI):

Teljesen egyetértett az előtte szólókkal. Problémát lát ugyanakkor abban is, hogy a jelenleg már meglévő párhuzamosságok a felsőoktatás területén tovább fognak fokozódni a jövőben a Bologna-i folyamatnak köszönhetően (hiszen kevesebb képzés lesz). Ezért mindenképpen szükség van még a meglévő verseny ellenére is az egyetemek közötti együttműködésre. Az egész felsőoktatási struktúra fog megváltozni a közeljövőben. Az MSc képzés indítása korlátozott lesz (nagydoktor, egyetemi tanár szükséges hozzá). Óriási verseny várható nagyon rövid időn belül a külföldi intézmények részéről is (Bécs, Pozsony, Graz, Kismarton, Komárno). Ugyanakkor nagy átrendeződés várható a munkaerőpiacon is, melyen már mutatkoznak a kimerülés jelei. A szakképzési rendszer nem működik rendesen, nincsen összhangban a piaci igényekkel. Talán a szakképzés és a középfokú oktatás területén tapasztalható a legnagyobb gond.

Ádám Károly (Vas Megyei Önkormányzat):

Vas megyében is nagyon hasonló, szinte teljesen ugyanaz a problémák gyökere. Nagyon fontos lenne az oktatáspolitikai decentralizációjának a kérdése. Ugyanakkor makrotrendeket nem lehet, vagy nagyon nehéz előre látni, előre jelezni. Nagyon ingoványos terület ezért.

Milyen folyamatok játszódnak most az innovációs térben? Talán megfontolandó lenne a kutatás-fejlesztés területén szorosabban együttműködni a régióban található különböző intézményeknek a grazi Joanneum Research intézettel. A technológiai innovációs sajnos Magyarországon közel 10 éve nem mozdul, ami különösen nagy probléma, hiszen a szakképzést ahhoz kellene hozzáigazítani.

Dr. Rechnitzer János (MTA RKK NYUTI):

Talán változtat ezen a helyzeten a kormány által tervezett tudásközpontok létrehozása és támogatása. Ezeknek a tudásközpontoknak középtávon, de még inkább hosszú távon jelenős regionális hatásuk lehet a térség gazdaságára. Egyre inkább látszik, hogy a gazdasági szféra is képes és szándékozik is komolyan hozzájárulni ezekhez a fejlesztésekhez.

4. Dr. Rechnitzer János röviden összefoglalta a workshopon elhangzott véleményeket és megköszönte az aktív részvételt.